

a helyes irányba terelni. Ebből a szempontból különösen ki kell emelni a «Csillagászati távcsövek» és Kulin munkatársa, Haeffner Tivadar tollából kikerült «A távcsökökészítés» című fejezeteket. Az előbbi fejezet 83 oldalon megadja mindazt, amit az amatőrnek a távcsövekről tudnia kell és amit eddig könyvekben hasztalan keresett és seholsem talált meg. A másik 72 oldalas fejezet meg megtanítja arra is, hogy kellő kitartással és kis költséggel hogyan készíthet sajátkezűleg magának távcsövet. Azt hisszük, ezeket a fejezeteket minden amatőr nagy örömmel fogja üdvözölni és nagy élvezettel áttanulmányozni.

A mű többi fejezete sorra veszi a csillagos ég objektumait, a szokott sorrendben (Nap, Hold, bolygók, meteorok, üstökösök, stb.), de azzal a kiegészítéssel, hogy minden egyes fejezetnél az ismertetés mellett útmutatást is ad az illető égitestnek a megfigyelésére is. Egy még előbbi fejezet meg az első tájékozódást adja a csillagképek között az égen. Csillagtérképet és holdtérképet is találunk a munkában, ezenkívül 64 különféle táblázat nyújtja a leggyakrabban szükséges, részben az amatőr által csak nehezen hozzáférhető adatokat.

A mű végén rendkívül hasznos összeállítást találjuk a népszerű csillagászati folyóiratok, évkönyvek, csillagtérképek, magyar és idegen nyelven írt népszerű munkák címeinek. Ennek az összeállításnak az áttanulmányozása bizonyára számos olvasót fog arra buzdítani, hogy ismeretei bővítésére az itt felsorolt könyvek közül nem is eggyel bővítse könyvtárát s gazdagítsa ismereteit.

Végül külön is felhívjuk a figyelmet az asztrológiáról szóló 80 oldalas fejezetre. Ez az igen élvezetesen megírt kis tanulmány nemcsak ügyes összefoglalását adja az asztrológiának, hanem — kimutatva tarthatatlanságát — annak tárgyilagos bírálatát is. Mint első ilyen magyar nyelvű kritikai tanulmányt, örömmel kell üdvözölnünk, egyúttal remélve, hogy ez a cikk jó szolgálatot fog tenni a nagyközönség körében ily tárgyú komolytalan munkák elbírálásában, melyek a tévtanról legujabban magyar nyelven is egyre nagyobb számmal kezdenek elburjánozni. L. K.

Ergebnisse der exakten Naturwissenschaften. Bd 19. 1940. Berlin. Verlag von Julius Springer. RM 29.60. 333. o. A kötet első és leghosszabb cikke csillagászati tárgyú, Schönberg és Lambrecht az intersztelláris anyagokról írtak hosszabb ismertetést. És pedig Schönberg a szilárd intersztelláris anyagokat dolgozta fel, Lambrecht az emissziós ködöket. Érthetetlen, hogy a referátumból teljesen kimaradt a stacionárius színképvonalak és ezzel kapcsolatban az intersztelláris gázfelhők tárgyalása, holott a megfigyelési anyag éppen ezen a téren a leggazdagabb és a legutóbbi időben az elmélet is igen szép eredményeket ért itt el. Ezzel szemben a szerzők saját vizsgálataikat túl bőven közlik, ez különben olyan hiba, amelybe majdnem minden referáló beleesik. Az V. fejezet nyugodtan elmaradhatott volna. Az 5. oldalon a szerzők szerint a nyílthalmazok távolságát a bennük levő δ Cephei-csillagokból határozzák meg, holott nyílthalmazokban nincsenek is változó csillagok!

Ezekről a hibáktól eltekintve a cikk kitűnő összefoglalást ad az interstelláris abszorpció elméletéről (II. fejezet) és a reflexiós ködökről (IV. fejezet), de különösen értékes a VII. és VIII fejezet az emissziós ködökről, csupán a Mc Donald csillagdán végzett vizsgálatokra kellett volna bővebben kitérni.

A kötet többi referátuma ugyan fizikai tárgyú, de a fizika olyan területeiről, amelyek csillagászok számára is nagy fontosságúak. Különösen áll ez Gentner: Die Erzeugung schneller Ionenstrahlen für Kernreaktionen és Mattauach: Massenspektrographie und ihre Anwendung auf Probleme der Atom- und Kernchemie c. cikkeire. Minthogy az elektronmikroszkóp valószínűleg rövidesen bevonul a csillagászatba is, nem érdektelen csillagászati szempontból Borries és Ruska: Mikroskopie hoher Auflösung mit schnellen Elektronen c. referátuma sem. D. L.

SZAKOSZTÁLYI ÜGYEK

A Szakosztály október havi előadói ülése a tisztikar egy részének külföldön való tartózkodása miatt elmaradt. A november 12-i ülésen Strommer Gyula tagtárs «Újabb vizsgálatok a Nap és a csillagok folytonos színképéről», Guman István pedig «Újabb vizsgálatok csillaghalmazokról» címmel adott elő. Utóbbi előadás következő számunkban megjelenik. Strommer Gyula tagtárs előadásában részletesen ismertette a göttingeni spektrálfotometriai vizsgálatokat, majd a Nap folytonos színképébe az intenzitáseloszlásra vonatkozó legújabb vizsgálatokat. Kitért a változó csillagok és a nóvák spektrálfotometriájára, továbbá az interstelláris anyagok okozta fénygyengítés hullámhossztörvényére vonatkozó vizsgálatokra.

December 19-én tartott ülésünkön Dezső Loránt «Polarizációs monokromátorok csillagászati alkalmazásai» címmel adott elő. Részletesen ismertette az Ohmann-féle forgató spektrográf elvét és elméletét, továbbá az újabb polarizációs monokromátorokat. Majd ismertette ezek alkalmazását a csillagok színének és radiális sebességének meghatározására, de főleg a protuberanciák és a napkorona vizsgálatára. Az előadás után Detre László a göttingeni kollokviumról számolt be röviden.

HIREK

J. STOBBE-t, a kielii egyetem rendkívüli tanárát kinevezték a poseni egyetem csillagászati tanszékére rendes tanárnak.

K. WALTER-t, a potsdami csillagda asszisztensét, kinevezték a krakói egyetem csillagászati tanszékére rendkívüli tanárnak.